

Publicerad 2016-01-06 22:14 av Himlarymder

Personliga reflektioner kring fenomenet med skrivkramp som tar avstamp i läsningen av J.P. Sartres 'Äcklet'. Utdrag ur Eva Alexanderssons översättning till svenska utgivet på Albert Bonniers förlag.

Skrivkramp - en kamp för liv

I vardagsrummet ligger jag raklång på min soffa som numera också är min säng. Jag lever ensam. Där jag ligger har jag det ganska bra, att kunna smälta en rejäl middag utan krav på sig att göra något, vara någonstans, vara någon. Ett behagligt ljusskimmer ramar in miljön. Det är samlade krafter, fläktlampan i köket bidrar med sina blygsamma men outhärliga ljusstänk. Från skrivbordsdatorn strimmar både ljus och ljud i angenäma stämmor. Det stora fönstret mot gården bjuder en sista skvätt dagsljus uppblandat med gatljus och reflektioner i snön. En rödfärgad ljusslinga i fönsterkanten kröner verket. Detta är omständigheterna. Goda för inspiration. Mycket riktigt kommer idéerna farande, räcker av ord av högsta märke som bara blir till utan korrigering, en malström av bilder. En gång i tiden hade jag forit upp genast för att anteckna, plita ned, spara dessa flyende tankar. Men inte idag. Jag andas lugnt och låter tankarna fara dit de var på väg utan att störa dem. Det fattas något. Mitt sinne är en vrakspillra på ett stort och mörkt öppet hav. Strömmarna leder än hit, än dit och jag sugas med, utan att göra motstånd, utan protest. Jag vill förädla tankarna, föra in dem på vita blad och borsta dem rena, sortera dem. Detta innebär att ibland ta språnget upp ur havet och in i den fasta trygga hamnen. Flitens och arbetsmoralens högborg, denna tunga tröga borg. Jag behöver bara gästspela, hyra ett rum vid vattnet, ett där skrivbordet står vid fönstret, där ljuset är ett behagligt skimmer, där jag kan vända åter till havet när helst jag önskar. Men det är aldrig så enkelt. Det är i det virvlandet havet lockelsens sirener ständigt kallar, utan uppehåll. Vid skrivbordet i hamnen är jag fjättrad och mitt väsen kräver ovillkorlig frihet – för alltid. Dessa bojar som fjättrar mig, de är falska. Oförmögna att hålla mig kvar ens för ett ögonblick. Men ändå. Jag förklaras av tanken. Detta skarpa sken av trygghet och flit. Mitt väsen vill vara fritt, jag kan inte inrätta mig.

Jag läser ur Äcklet av Jean-Paul Sartre. Mest för nöjes skull men också av mycket djupare och mer akuta skäl. Alla dessa döda vita män; Sartre, Camus, Hemingway – jag slipper inte ifrån dem. Mann, Schopenhauer, Hedberg. Så ser min bokhylla ut. Män, västerlänningar, författare, själar i nöd. Inte konstigt att jag dras till just dem. Jag är ju föresten en död vit man själv. Det ständiga sökandet efter en diffus och ogreppbar sanning. Det sprängande behovet att omvandla tankar till ord på papper. De måste haft det. Där jag ligger i min säng läser jag en särskilt drabbande passage ur boken:

Jag tog pennan och försökte åter gripa mig an med arbetet; de stod mig upp i halsen dessa reflexioner över det förflutna, över nuet, över världen. Jag begärde bara en enda sak: att i lugn och ro få avsluta min bok.

Men när mina blickar föll på högen av vita ark, blev jag gripen av anblicken och jag satt där med pennan i vädret och stirrade på det bländvita pappret: Så hårt och vitt det var, vad dess närvaro var påtaglig. Det fanns ingenting annat än närvaro i detta nu hos papperet. De bokstäver som jag just hade skrivit dit hade ännu inte torkat och de tillhörde mig redan inte längre. "Man hade bemödat sig om att utsprida de hemskaste rykten..."

Denna fras hade jag tänkt, den hade först varit något litet av mig själv. Nu hade den inpräglats i papperet,

den gjorde kompakt motstånd mot mig. Jag kände inte längre igen den. Jag kunde inte ens längre tänka den om igen. Den fanns där, framför mig; förgäves hade jag sökt efter något tecken på dess ursprung. Vem som helst kunde ha skrivit den. Men jag, jag var inte säker på att ha skrivit den. Nu glänste inte bokstäverna längre, de hade torkat. Också det hade försvunnit: det fanns inte längre någonting kvar av deras kortvariga glans.

Jag lägger ifrån mig boken. Nu befinner jag mig i köket med en ciggarett i munnen, jag kunde inte riktigt sitta still och fick läsa om detta korta stycke flera gånger. Plötsligt var det inte romanfiguren Antoine Roquentin som stod framför mig utan mannen som höll i pennan. Författaren själv. Detta var hans eget vittnetsmål, självupplevt. Ironiskt nog upplöses den insikten i faktumet att jag sitter och läser boken. Helvete! Han har ju skrivit boken! Är detta Sartres sätt att ingjuta hopp i en publik som sträcker sig bortom hans egen levnad? Sannolikt är det så och jag är honom tacksam. Det brukar sägas att karln hade en ljus och optimistisk syn i sin existensialism som så många klandrade honom för. Att han skulle stå för hopplöshet. Jag tror inte på det längre. Han gjorde själv resan upp från havet, övervann lättjan och frihetsinstinkten som driver undertecknad tillbaka ner i havet ständigt och åter ständigt. Nu är det min tur att ta mig an denna spännande och livslånga resa. Farväl!

Texten är utskriven från Poeter.se

Författaren Himlarymder med Poeter.se id #44250 innehar upphovsrätten